

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ
ЦЭНТР ДАСЛЕДАВАННЯЎ БЕЛАРУСКАЙ КУЛЬТУРЫ,
МОВЫ І ЛІТАРАТУРЫ НАН БЕЛАРУСІ
ІНСТЫТУТ МОВАЗНАЎСТВА ІМЯ ЯКУБА КОЛАСА

БЕЛАРУСКАЯ ГРАМАТЫКА: АД БРАЊІСЛАВА ТАРАШКЕВІЧА ДА СУЧАСНАСЦІ

Зборнік матэрыялаў
Міжнароднай навуковай канферэнцыі
(Мінск, 19–20 студзеня 2017 г.)

МІНСК
ВЫДАВЕЦТВА «ЧАТЫРЫ ЧВЭРЦІ»
2017

УДК [811.161.3+811.161.1](082)

ББК 81я43

Б43

Рэкамендавана

Вучоным саветам Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа

Рэдакцыйная калегія:

В. А. Мандзік, Л. А. Ліхадзіеўская, В. Л. Татур

Рэцэнзенты:

доктар філалагічных навук, член-карэспандэнт *А. М. Булыка*,
доктар філалагічных навук *Л. Р. Машчэнская*

*Адказнаць за аўтэнтычнасьць цытат і дакладнасьць фактаў
нясуць аўтары тэкстаў.*

Беларуская граматыка: ад Браніслава Тарашкевіча да сучаснасці : зборнік матэрыялаў Міжнароднай навуковай канферэнцыі (Мінск, 19–20 студзеня 2017 г.) / Нац. акад. навук Беларусі, Цэнтр даслед. беларус. культ., мовы і літ-ры, Ін-т мовазнаўства імя Якуба Коласа. – Мінск : Чатыры чвэрці, 2017. – 418 с.

ISBN 978-985-581-113-9.

У зборнік уключаны матэрыялы, у якіх разглядаюцца актуальныя пытанні функцыянавання сучаснай беларускай мовы, аналізуюцца асаблівасці сучасных працэсаў нармалізацыі мовы, дынаміка граматычных і арфаэпічных норм, магчымасці выкарыстання інфармацыйных сістэм у лінгвістычных даследаваннях. Таксама ў зборніку змешчаны матэрыялы круглага стала, прысвечанага ролі і месцу акадэміка Б. Тарашкевіча ў беларускім нацыянальным адраджэнні.

Зборнік уяўляе цікавасць для лінгвістаў, даследчыкаў, выкладчыкаў, настаўнікаў, студэнтаў і аспірантаў, а таксама шырокага кола чытачоў, якія цікавяцца пытаннямі мовазнаўства.

УДК [811.161.3+811.161.1](082)

ББК 81я43

ISBN 978-985-581-113-9

© Цэнтр даследаванняў беларускай культуры,
мовы і літаратуры
Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі,
Інстытут мовазнаўства імя Якуба Коласа, 2017
© Афармленне. ТДА «Выдавецтва
“Чатыры чвэрці”», 2017

Я. С. Зяноўка (Мінск, Беларусь)

СТВАРЭННЕ БАЗЫ НЕЗАФІКСАВАНАЙ НАРМАТЫЎНЫМІ КРЫНІЦАМІ ЛЕКСІКІ ПРАЗ CORPUS.BY

Мова – гэта складанадынамічная сістэма, якая змяшчае ў сабе ўзаемазалежныя элементы – узроўні мовы (фанетычны, марфалагічны, лексічны, сінтаксічны і семантычны). Кожны з дадзеных элементаў разглядае свае адзінкі і іх асаблівасці. Так, напрыклад, фанетыка вывучае гукавы склад слова, марфалогія – граматычныя асаблівасці слова, апісанне яго ўнутранай структуры і г.д.

Лексікалогія – гэта раздзел мовазнаўства, які вывучае слоўнікавы склад мовы (ад грэч. λέξις – слова, выражэнне, λόγος – навука) [1, с. 5]. Лексікалогія – даволі малады, але найбольш разгалінаваны напрамак мовазнаўства. Яна звязаная з усімі ўзроўнямі мовы, так як вывучае слова і яго сэнс, сістэму ўзаемаадносін слоў, іх этымалогію і функцыянальна-стылявое адрозненне ў розных сферах маўлення. Такім чынам, лексікалогія вывучае [1, с. 10]:

1. Суадносіны слова і паняцця.
2. Суадносіны лексічных адзінак паміж сабой.
3. Функцыянаванне лексічных адзінак у межах мовы.
4. Суадносіны экстралінгвістычных фактараў і лексікі.
5. Шляхі папаўнення лексічнага складу мовы.

Праблему папаўнення лексічнага складу мовы разглядае лексікаграфія (грэч. *lexikon* «слоўнік», *gráphō* «пішу») – раздзел мовазнаўства, які займаецца тэорыяй і практыкай складання слоўнікаў розных тыпаў [1, с. 83]. Лексікаграфіяй называецца таксама сукупнасць усіх слоўнікаў.

Слоўнік – гэта даведачная кніга, якая ўтрымлівае збор адзінак натуральнай або штучнай мовы (словы або марфемы, словазлучэнні, ідыёмы і да т. п.), размешчаных у пэўным парадку (часта ў алфавітным або ідэаграфічным), тлумачыць значэнне апісваемых адзінак, дае розную інфармацыю пра іх ці пераклад на іншую мову або паведамляе звесткі пра прадметы, абазначаныя імі [1, с. 91]. Асноўнай функцыяй лексікаграфіі з’яўляецца не толькі фіксаванне, сістэматызаванне і апісанне лексікі, але і замацаванне літаратурных норм мовы.

У сучасную эпоху глабалізацыі ўсё большую ўвагу надаюць электронным слоўнікам, стварэнне якіх звязана з такім напрамкам, як камп’ютарная лексікаграфія. Камп’ютарная лексікаграфія – прыкладная навуковая дысцыпліна ў мовазнаўстве, якая вывучае метады выкарыстання камп’ютарнай тэхнікі для складання слоўнікаў [2]. Гэта часовая дысцыпліна перыяду пераходу ад рукапіснай лексікаграфічнай практыкі да новых беспаярковых інфармацыйных тэхналогій. Камп’ютарная лексікаграфія прадстаўлена су-

купнасцю метадаў і праграмных сродкаў апрацоўкі тэкставай інфармацыі для стварэння слоўнікаў. У рамках дадзенай дысцыпліны распрацоўваюцца камп'ютарныя тэхналогіі складання і эксплуатацыі розных відаў слоўнікаў.

Каштоўнасць дадзенага кірунку заключаецца не толькі ў распрацоўцы наглядных і зручных метадаў прадстаўлення і класіфікацыі матэрыялу, але і ў тым, што электронныя слоўнікі і камп'ютарныя корпусы дазваляюць захоўваць для далейшай апрацоўкі ўжо сабраны матэрыял, які знаходзіцца раней у менш зручнай і няўстойлівай да вонкавых уздзеянняў форме (папяровыя картатэкі, рукапісныя крыніцы, аўдыё-, а таксама відэаносьбіты, аўдыёкасеты, відэакасеты, дыскеты і г.д.). Неабходна адзначыць, што камп'ютарная лексікаграфія з'яўляецца асаблівым напрамкам у практычнай лексікаграфіі са сваімі ўласнымі падыходамі не толькі да адлюстравання, але і да зместу слоўніка.

Як адзначаюць сучасныя даследчыкі, электронны слоўнік мае шэраг адметнасцей, якія супрацьпастаўляюцца друкаванаму лексікаграфічнаму выданню [2]:

1. Электронны фармат слоўніка значна паскарае працэс пошуку асобнай слоўнікавай адзінкі.

2. Камп'ютарны слоўнік значна пашырае магчымасці апісання слоўнікавай адзінкі.

3. Электронны фармат дае магчымасць размяшчаць у слоўнікавым артыкуле дадатковыя ілюстрацыі, схемы, малюнкi, выкарыстоўваць відэа- або аўдыёзапіс і г.д.

4. Электронны слоўнік цалкам адказвае запытам карыстальніка, які шукае ў ім толькі тое, у чым мае патрэбу ў канкрэтны момант звароту да слоўніка.

5. Электронны слоўнік лёгка рэдагуецца і папаўняецца, таму заўсёды актуальны.

Лексіка беларускай мовы падзяляецца на дзве групы: агульнаўжывальную і абмежаванага ўжывання. Агульнаўжывальная лексіка з'яўляецца асновай слоўнікавага складу беларускай мовы. Лексіка абмежаванага ўжывання пашырана толькі на пэўнай тэрыторыі, сярод прадстаўнікоў асобных прафесійных ці сацыяльных груп насельніцтва, гэта значыць, з'яўляецца тэрытарыяльна, прафесійна ці сацыяльна абмежаванай і ўключае ў сябе дыялектную, жаргонную і спецыяльную лексіку. Абедзве групы можна аб'яднаць па агульнай характарыстыцы: зафіксаванасці ў друкаваных выданнях. Нейкая частка лексікі занесена ў друкаваныя слоўнікі, нейкая – не. Таму галоўнай перавагай электроннага слоўніка над друкаваным з'яўляецца магчымасць пашырэння рэестру першага ў любы час, гэта азначае, што распрацоўшчык можа хутка папаўняць слоўнік новымі словамі і трымаць яго ў актуальным стане.

Адным з недахопаў дадзеных рэсурсаў з'яўляецца камерцыялізацыя распрацовак. Падобныя базы даных знаходзяцца ў асабістым валоданні

стваральнікаў, таму, асабліва для беларускай мовы, электронныя слоўнікі абмежаваныя і закрытыя для карыстання. Гэта ўскладняе працэс даследавання і карыстання падобнымі сістэмамі.

У дадзеным артыкуле аўтар разглядае алгарытм і методыку складання лексічнай базы даных праз камп'ютарную платформу для стварэння рэсурсаў, апрацоўкі маўлення і тэксту *corpus.by*, якая знаходзіцца ў адкрытым доступе і бясплатная для карыстання (спасылка на старонку сэрвіса: <http://corpus.by/?lang=be>) [4]. Пастаўленая задача павінна быць вырашана ў сувязі з:

1. Неабходнасцю пашырэння электроннай слоўнікавай базы нарматыўнай лексікай.

2. Праблемай стварэння слоўніка, які б меў у сваім рээстры незафіксаваныя нарматыўнымі выданнямі лексічны матэрыял беларускай літаратурнай мовы.

3. Павелічэннем агульнай лексічнай базы *corpus.by* для пашырэння кола карыстальнікаў.

4. Паскарэннем працэсу апрацоўкі невядомых слоў карыстальнікамі *corpus.by*.

Лексічная база даных уключае наступную інфармацыю:

1. Від слоўніка – граматычны: слоўнік, які ўтрымлівае ў сабе інфармацыю аб марфалагічных і сінтаксічных асаблівасцях слова.

2. Інфармацыя, якую ён утрымлівае: марфалагічная характарыстыка слова і яго поўная раскрытая парадыгма.

3. Мова тлумачэнняў: анатацыя (тэг – спосаб перадачы граматычных характарыстык слова).

4. Мэтавая аўдыторыя – карыстальнікі камп'ютарнай платформы *corpus.by*.

Для стварэння лексічнай базы даных былі ўзяты 18 адвольных твораў беларускіх пісьменнікаў 20 ст. і аўтарскія пераклады замежных літаратараў (У. Караткевіч «Дзікае паляванне караля Стаха», В. Быкаў «Жураўліны крык», «Кар'ер», «Ваўчыная яма», М. Гогаль «Вечары на хутары бліз Дзіканькі», Д. Дэфо «Жыццё і дзіўныя прыгоды марахода Рабінзона Круза», А. Адамовіч «Трывога», Э. М. Рэмарк «Трыумфальная арка», Ч. Дзікенз «Калядны харал», А. Мальдзіс «Восень пасярод вясны», Дж. Оруэл «1984», В. Бааль «Плацінавы абруч», А. Баццокоў «Кароль блазнаў» і інш.) – па 50 першых старонак твораў. Тэксты твораў былі прагнаныя праз сэрвіс праверкі правапісу «Spell Checker» (спасылка на старонку сэрвіса: <http://corpus.by/SpellChecker/?lang=be>) (малюнак 1). Дададзены сэрвіс выдае ўсе невядомыя словы, г.зн. словы, якія адсутнічаюць у базе даных сістэмы *corpus.by*, а іменна ў электронных варыянтах лексікаграфічных выданняў «Слоўнік беларускай мовы. Арфаграфія. Арфаэпія. Акцэнтацыя. Словазмяненне» пад рэдакцыяй М. В. Бірылы 1987 г. і «Слоўнік беларускай мовы» пад рэдакцыяй А. А. Лукашанца, В. П. Русак.

Праверка правапісу EN BE ?

Калі ласка, увядзіце тэкст для праверкі

Ігнараваць словы

Містар Джоўнз, гаспадар фермы Мэнар, зачыніў на ноч курнікі, але ён быў такі п'яны, што забыўся пра куранячыя пралазы. Ідучы за кругам святла ад ліхтара, якое скокала з боку ў бок, ён прайшоў, хістаючыся, праз двор, скінуў боты каля тыльнага ўвахода, нацадзіў сабе апошняю шклянку з бочкі ў каморы і падняўся ў спальню, дзе ўжо храпла місіс Джоўнз. Як толькі святло ў спальні згасла, ва ўсіх пабудовах на ферме пачалося варушэнне і розпук. Яшчэ ўдзень пайсюль развішлася чутка, што стары Маёр, дыпламаваны княр сярдэчнай белай пароды, прысніў папярэднія ночы дзіўны сон і хацеў бы пераказаць яго іншым жывёлам.

сонца пчылы

Максімум кантэкстаў:

Абраць слоўнікі

SBM1987 (паводле публікацыі "Слоўнік Беларускай мовы. Арфаграфія, Арфалія, Акцэнтацыя, Словазмяненне / пад рэд. І.В. Бірылы. – Мінск, 1987")

SBM2008 (слоўнік Беларускай мовы пагодле Belarusian Grammar Database (informatics.info). Authors: Syton Kakora, Alek Bialyŭk, Uładz Kožanka. На ўмовах ліцэнзіі [CC BY-SA 4.0](http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/))

SBM2012initial (пачатковыя формы пагодле публікацыі "Слоўнік Беларускай мовы. / навук. рэд. А.А. Лукашанец, В.П. Русак. - Мінск: Беларус. навука, 2012")

ZALIZNIAK (пагодле публікацыі "Граматычны слоўнар рускаго языка: Словоизменение / А.А. Зализник. — Москва: Русский язык, 1980. — 380 с.")

CMU (пагодле "Camelia Melton University Pronouncing Dictionary")

Малюнак 1. Інтэрфейс сэрвіса «Праверка правапісу»

У выніку правядзення дадзенага даследавання было вылучана 4685 невядомых слоў (малюнак 2).

ПАЗНАЧЦЕ СЛОВЫ БЕЗ ПАМЫЛАК І КЛІКНІЦЕ "ПЕРАПРАВЕРЫЦЬ!" (242)

☐	абаўрэла	1	... тады, падціснуўшы вушы, абаўрэла глядзеў на літары, ...	
☐	абеднага	1	... ён заўсёды з абеднага сервізу «Краўн Дарбі», ...	
☐	адасобненні	1	... іх у такім адасобненні, што ўсе на ...	
☐	адспяваннем	1	... Сход заўсёды сканчаўся адспяваннем «Звяроў Брытаніі», і ...	
☐	адспявання	1	... і пасля аднаразовага адспявання «Звяроў Брытаніі» ўсе ...	
☐	багавейным	1	... шэптам, і з багавейным страхам разглядалі неверагодную ...	
☐	Баксёравага	1	... пры апошніх гадзінах Баксёравага жыцця.	
			... болей натхняліся з Баксёравай сілы і яго ...	
☐	Баксёравай	3	... пад скурай у Баксёравай назе прычынілі страшны ...	
			... ссівеў ды пасля Баксёравай смерці зрабіўся больш ...	
☐	Баксёрава	2	... вочы капелюшы. І Баксёрава стойла было пустое.	
			... пабеглі яшчэ хутчэй. Баксёрава галава больш не ...	
☐	Баксёравы	1	... нагадаўшы два ўлюбёныя Баксёравы лозунгі — «Я буду ...	
☐	Баксёравых	1	... калі пары ўдараў Баксёравых капытоў хапіла б, ...	
☐	баязліўства	1	... і асудзілі за баязліўства ў бітве. І ...	
☐	баяяіся	1	... ўзняўся вялікі пярэпалах; баяяіся, што людзі маглі ...	
☐	Бітс	1	... Джона Була», «Тыт Бітс» і «Дэйлі Мірар». ...	
☐	бомкнуцца	1	... вакол стала, каб бомкнуцца кубкам з містэрам ...	

Малюнак 2. Вынікі апрацоўкі тэксту праз сэрвіс «Праверка правапісу»

Наступны крок – выкарыстанне сэрвіса «Генератар парадыгмы слова» для стварэння граматычнага слоўніка [3]. Сэрвіс (спасылка на старонку сэрвіса: <http://corpus.by/WordParadigmGenerator/?lang=be>) дазваляе згенераваць парадыгму невядомага слова на прыкладзе слова з базы даных з падобнымі марфалагічнымі характарыстыкамі. На ўваход сэрвіса даецца адно ці не-

калькі слоў з парадэгмы на беларускай ці рускай мовах. Апрацоўка можа ажыццяўляцца паводле слоўніка словаформ ці паводле флексійнага слоўніка NooJ. На выхадзе выдаюцца парадэгмы іншых слоў, падобныя на пералічаныя формы зададзенай парадэгмы.

Генератар парадэгмы слова EN BE

Калі ласка, увядзіце некалькі слоў парадэгмы 🔍 ✕

клад,NOUN
кладзе,NOUN
кладам,NOUN

Апрацоўка паводле слоўніка словаформ Тэг: Усе часціны мовы ▼
 Апрацоўка паводле флексійнага слоўніка NooJ

Згенераваць магчымыя парадэгмы!

Мы будзем рады атрымаць зваротную сувязь ад Вас на e-mail corpus.by@gmail.com.
 Нашы іншыя прататыпы: corpus.by, srlab.grid.by (люстэрка з пашырэннямі), srlab.by.

Малюнак 3. Інтэрфейс сэрвіса «Генератар парадэгмы слова»

Праграма аналізуе структуру слова, вызначае яго магчымыя граматычныя асаблівасці і выводзіць усю парадэгму і тэг гэтага слова (малюнак 3). Сістэма працуе па прынцыпе фармальнага шаблону: для знойдзенай моўнай адзінкі яна выбірае з базы даных слова з аднолькавымі граматычнымі і марфалагічнымі характарыстыкамі і структурай і выводзіць спіс варыянтаў для невядомага слова (малюнак 4, 5). Сэрвіс можа апрацоўваць толькі зменныя часціны мовы (назоўнік, дзеяслоў, прыметнік, дзеепрыметнік, займеннік, лічэбнік). Карыстальнік атрымлівае анатацыю (тэг) з прастаўленым націскам для нязменных часцін мовы (прыслоўе, злучнік, прыназоўнік, часціца, выклічнік, прэдыкатыў, герундый), толькі калі слова будзе знойдзена ў базе даных сістэмы.

У выніку атрымалася лексічная база даных, якая змяшчае 1516 лексем (малюнак 5). У слоўніку разгледжаны наступныя лексічныя адзінкі:

- нарматыўная лексіка (словы, якія змяшчаюцца ў слоўніках сістэмы corpus.by) – каля 7 %;
- уласныя назоўнікі (Анеліна, Менск, Яніна) – каля 17 %;
- словы, напісаныя тарашкевіцай (разьбованымі, купальле, губэрнатар, госьць, дысэртацыя) – каля 34 %;
- дыялектызмы (дамо, йшла) – каля 10 %;
- русізмы (начаць, дзействіцельны, палучацца) – каля 9 %;
- аўтарскія словы (кашчуннічайце, коця, дрыкганты, бомкнуцца) – каля 23 %.

Генератар парадыгмы слова EN BE

Калі ласка, увядзіце некалькі слоў парадыгмы ↻ ✕

облака

Апрацоўка паводле слоўніка словаформ
 Апрацоўка паводле флексійнага слоўніка NooJ

Тэг: Усе часціны мовы ▼

Згенераваць магчымыя парадыгмы!

*#Парадыгма складзена на падставе наступных слоў: **воблака***

o+блака_NNINO
 o+блака_NNING
 o+блаку_NNIND
 o+блака_NNINA
 o+блакам_NNINI
 o+блаку_NNINR
 o+блакі_NNINPO
 o+блаку_NNINPG
 o+блакам_NNINPD
 o+блакі_NNINPA
 o+блакам_NNINPI
 o+блаках_NNINPR

Малюнак 4. Выніковыя даныя па апрацоўцы слова «воблака»

Згенераваць магчымыя парадыгмы!

*#Парадыгма складзена на падставе наступных слоў: **грэчынка***

жан+чынка_NNIFO
 жан+чынкi_NNIFG
 жан+чыныцы_NNIFD
 жан+чынку_NNIFA
 жан+чынкай_NNIFI
 жан+чынкаю_NNIFS
 жан+чыныцы_NNIFR
 жан+чынкi_NNIFPO
 жан+чынак_NNIFPG
 жан+чынкам_NNIFPD
 жан+чынкi_NNIFPA
 жан+чынкамi_NNIFPI
 жан+чынках_NNIFPR

*#Парадыгма складзена на падставе наступных слоў: **дзючынка, злачынка***

жанчы+нка_NNAFO
 жанчы+нкi_NNAFG
 жанчы+нцы_NNAFD
 жанчы+нку_NNAFA
 жанчы+нкай_NNAFI
 жанчы+нкаю_NNAFS
 жанчы+нцы_NNAFR
 жанчы+нкi_NNAFPO
 жанчы+нак_NNAFPG
 жанчы+нкам_NNAFPD
 жанчы+нак_NNAFPA
 жанчы+нкамi_NNAFPI
 жанчы+нках_NNAFPR

Малюнак 5. Выніковыя даныя сэрвіса па апрацоўцы слова «жанчынка»

+	+	†
<u>парсючок_NNAMO</u>	<u>праспяванье_NNINO</u>	<u>разлегчыся_VPLC</u>
<u>парсючка_NNAMG</u>	<u>праспявання_NNING</u>	<u>разлягуся_VPLIF1</u>
<u>парсючку_NNAMD</u>	<u>праспяванню_NNIND</u>	<u>разляжася_VPLIF2</u>
<u>парсючка_NNAMA</u>	<u>праспяванье_NNINA</u>	<u>разляжася_VPLIF3</u>
<u>парсючком_NNAMPA</u>	<u>праспяваннем_NNINA</u>	<u>разляжася_VPLIF1P</u>
<u>парсючку_NNAMR</u>	<u>праспяванні_NNINR</u>	<u>разляжася_VPLIF2P</u>
<u>парсючкі_NNAMPO</u>	<u>праспяванні_NNINPO</u>	<u>разлягуша_VPLIF3P</u>
<u>парсючкоў_NNAMPG</u>	<u>праспяванняў_NNINPG</u>	<u>разляжся_VPLM2</u>
<u>парсючком_NNAMPD</u>	<u>праспяванням_NNINPD</u>	<u>разляжся_VPLM2P</u>
<u>парсючкоў_NNAMPA</u>	<u>праспяванні_NNINPA</u>	<u>разлѣгся_VPLIPM</u>
<u>парсючкамі_NNAMPA</u>	<u>праспяваннямі_NNINPA</u>	<u>разлѣглася_VPLIPF</u>
<u>парсючках_NNAMPR</u>	<u>праспяваннях_NNINPR</u>	<u>разлѣглася_VPLIPN</u>
<u>парсючка_NNAFO</u>	+	<u>разлѣгліся_VPLIJI</u>
<u>парсючкі_NNAFG</u>	+	+
<u>парсючцы_NNAFD</u>	<u>прычына_NNIMO</u>	<u>рыклівы_JJMO</u>
<u>парсючку_NNAFA</u>	<u>прычыны_NNIMG</u>	<u>рыклівага_JJMG</u>
<u>парсючкай_NNAFA</u>	<u>прычыну_NNIMD</u>	<u>рыкліваму_JJMD</u>
<u>парсючкаю_NNAFS</u>	<u>прычыну_NNIMA</u>	<u>рыклівы_JJMA</u>
<u>парсючцы_NNAFR</u>	<u>прычынам_NNIMA</u>	<u>рыклівага_JJMU</u>
<u>парсючкі_NNAFPO</u>	<u>прычыне_NNIMR</u>	<u>рыклівым_JJMA</u>
<u>парсючак_NNAFPG</u>	+	<u>рыклівым_JJMR</u>
<u>парсючкам_NNAFPD</u>	<u>развага_NNIFO</u>	<u>рыклівая_JJFO</u>
<u>парсючак_NNAFPA</u>	<u>развагі_NNIFG</u>	<u>рыклівай_JJFG</u>
<u>парсючкамі_NNAFPA</u>	<u>развазе_NNIFD</u>	<u>рыклівай_JJFD</u>
<u>парсючках_NNAFPR</u>	<u>развагу_NNIFA</u>	<u>рыкліваю_JJFA</u>
+	<u>развагай_NNIFA</u>	<u>рыклівай_JJFA</u>

Малюнак 6. Фрагмент лексічнай базы даных

У далейшым апісаная лексічная база даных будзе дапрацавана і ўбудавана ў базу даных інтэрнэт-платформы corpus.by. Плануецца, што ў будучыні на базе дадзенага даследавання адбудзецца паляпшэнне прататыпу праграмы «Генератар парадыгмы слова», папаўненне распрацаванага граматычнага слоўніка для беларускай мовы, што дазволіць карыстацца сістэмай шырокаму колу зацікаўленых асоб у розных мэтах.

Літаратура

1. Лексікалогія сучаснай беларускай літаратурнай мовы / пад рэд. А. Я. Быханькова. – Мінск : Навука і тэхніка, 1994. – 463 с.
2. Лапкоўская, А. М. Беларуская мова (прафесійная лексіка). Вучэбны дапаможнік для студэнтаў вышэйшых навучальных устаноў па філалагічных спецыяльнасцях // А. М. Лапкоўская // [Электронны рэсурс]. – 2017. Рэжым доступу: http://ebooks.grsu.by/lapkovskaya_bel/index.htm. – Дата доступу: 12.11.2016.
3. Word Paradigm Generator [Электронны рэсурс]. – 2016. Рэжым доступу: <http://corpus.by/WordParadigmGenerator/>. – Дата доступу: 17.07.2016.
4. Камп'ютарная платформа для апрацоўкі тэксту і маўлення // <http://corpus.by/> [Электронны рэсурс]. – 2016. Рэжым доступу: <http://corpus.by/index.php?lang=be>. – Дата доступу: 16.12.2016.
5. Hetsevich, Yu. Semi-automatic part-of-speech annotating for belarusian dictionaries enrichment in NOOJ / Yu. Hetsevich, V. Varanovich, E. Kachan [et al.] // NOOJ 2016. International Conference – Book of Abstracts (6–9 June, 2016, Czech Republic) / University of South Bohemia ; ed. Jan Radimsky. – Ceske Budejovice, 2016. – P. 47.

Марчык М. У., Станіславенка Г. Р., Лысы С. І., Гецэвіч Ю. С. АСАБЛІВАСЦІ МЕТОДЫКІ ВЫЧЫТКІ ТЭКСТАЎ ВЯЛІКАГА ПАМЕРУ НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ	77
Зяноўка Я. С. СТВАРЭННЕ БАЗЫ НЕЗАФІКСАВАНАЙ НАРМАТЫЎНЫМІ КРЫНІЦАМІ ЛЕКСІКІ ПРАЗ CORPUS.BY	84
Капцюг І. У. АСВЯТЛЕННЕ ПЫТАННЯЎ ГРАМАТЫЧНАГА СТАТУСУ І ФУНКЦЫЙ ЗВАРОТКА Ў АЙЧЫННЫХ І ЗАМЕЖНЫХ ЛІНГВІСТЫЧНЫХ ПРАЦАХ	91
Касцючык В. М. НАЦЫЯНАЛЬНА-КУЛЬТУРНЫ КАМΠΑЕНЕНТ У ПЕРАКЛАДЗЕ Б. ТАРАШКЕВІЧА ЭПАПЕІ «ПАН ТАДЭВУШ»	98
Крук Б. А. ГІСТОРЫЯ І СУЧАСНЫ СТАН ТЭОРЫІ БЯЗЗЛУЧНІКАВАГА СКЛАДАНАГА СКАЗА Ў БЕЛАРУСКІМ МОВАЗНАЎСТВЕ	106
Лапцёнак А. М. ДЗЕЯСЛОЎНЫЯ СЛОВАЗЛУЧЭННІ З ЧАСАВЫМІ АДНОСІНАМІ НА СТАРОНКАХ «НАШАЙ НІВЫ»	111
Мандзік В. А. «БЕЛАРУСКАЯ ГРАМАТЫКА ДЛЯ ШКОЛ» Б. ТАРАШКЕВІЧА І ПЕРАДУМОВЫ ФАРМІРАВАННЯ ВЫМАЎЛЕНЧЫХ НОРМ	118
Маслоўская Н. П. ГРАМАТЫКА ПРЫМЕТНІКА БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ: ЭВАЛЮЦЫЯ ФОРМ І ЗНАЧЭННЯЎ	123
Паляшчук Н. В. ГІСТАРЫЧНЫ СІНТАКСІС БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ: СТАН І ПЕРСПЕКТЫВЫ ВЫВУЧЭННЯ	131
Русак В. У. СТЫЛІСТЫЧНАЕ ПЕРАРАЗМЕРКАВАННЕ СІНТАКСІЧНЫХ КАНСТРУКЦЫЙ У СУЧАСНАЙ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРНАЙ МОВЕ	138
Сацута І. У. ФОРМЫ ВЫРАЖЭННЯ ДЗЕЙНІКА Ў МОВЕ СТАРАБЕЛАРУСКАГА ПЕРАКЛАДУ «ГІСТОРЫІ АБ АТЫЛЕ»	142
Сідарэнка Ю. Ю. ГРАФІКА-АРФАГРАФІЧНАЯ СІСТЭМА ЯК СРОДАК УЗДЗЕЙННЯ Ў БЕЛАРУСКАЙ РЭВАЛЮЦЫЙНАЙ ПУБЛІЦЫСТЫЦЫ сяр. ХІХ ст.	150